

Иван Милић, асистент
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду

НОВИ ЗАКОН О ПРЕКРШАЈИМА И СТАРИ ПРОБЛЕМИ СА ЗАШТИТНОМ МЕРОМ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА ЗАВИСНИКА ОД АЛКОХОЛА И ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ¹

Сажетак: Уводни део рада приказује основне новине Закона о прекршајима чија је примена почела 1. марта 2014. године. На почетку рада говори се о заштитним мерама које се могу изрећи појединим учиниоцима прекршаја и указује се на неке промене у овој области које су прописане новим Законом. Затим се указује на поједине проблеме који се могу јојавити приликом изрицања и извршења заштитне мере обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци. Иако је донео нови Закон којим се, између осталог, повећава број заштитних мера, ипак су остали стари проблеми када је реч о томе наведеној заштитној мери. Посебан напласак у овом раду стављен је на суштинско питање које се тиче извршења ове мере, а то је да ли се мера извршава на слободи или је лечење извореној мери у установи.

Кључне речи: прекршај, зависник, заштитна мера, изрицање, извршење.

Увод

Народна Скупштина Републике Србије донела је нови Закон о прекршајима,² који је непосредно након доношења ступио на снагу, али је његова примена почела 1. марта 2014. године. Њиме се уводе значајне новине у овој области казног права. Иако је једна од већих замерки на стари Закон о

¹ Рад је написан у оквиру пројекта Теоријски и практични проблеми у стварању и примени права (ЕУ и Србија) који финансира Правни факултет у Новом Саду.

² Закон о прекршајима, Службени гласник Републике Србије, бр. 65/2013.

прекршајима³ (у даљем тексту стари Закон), била та што су рокови застрелости, како покретања и вођења прекршајног поступка тако и извршења прекршајних санкција, доста кратки, у новом Закону се поводом тог питања ништа суштински није променило. Свакако да су највеће новине у новом Закону о прекршајима увођење платног налога, као и прописивање надлежности прекршајног суда за вођење прекршајног поступка, а изузетно и Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки. Платним налогом замењује се наплата новчане казне на месту извршења прекршаја,⁴ и уводи се могућност да се плаћањем половине те казне, у року од осам дана, учинилац ослободи плаћања друге половине.⁵ Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки води првостепени прекршајни поступак само за прекршаје из области јавних набавки.⁶ Закон је изменио и сам појам прекршаја у којем више не постоји елемент кривице, те је сада прекршај противправно дело које је законом или другим прописом надлежног органа одређено као прекршај и за које је прописана прекршајна санкција.⁷ Даље, новину представља и увођење два јединствена регистра која се воде поводом учињеног прекршаја, и то Регистар санкција и Регистар неплаћених новчаних казни и других новчаних износа.⁸ Занимљиво је да стари Закон није прописивао вођење евиденције о прекршајно кажњеним лицима, осим када је реч о малолетницима којима је изречена васпитна мера. У том случају евиденцију је водио суд који је изрекао такву меру.⁹ Интересантно је и то да се за прекршаје против безбедности јавног саобраћаја на путевима законом могу прописати казнени поени у распону од 1 до 25,¹⁰ док је стари Закон дозвољавао прописивање у распону од 1 до 18 казнених поена.¹¹ Међутим, оно што представља суштину писања овог рада јесу проблеми који се могу појавити приликом изрицања и извршења заштитне мере обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци.

³ Закон о прекршајима, Службени гласник Републике Србије, бр. 101/2005, 116/2008, и 111/2009.

⁴ Закон на појединим местима говори „о лицу места“, види: члан 178. Закона о прекршајима.

⁵ Члан 171. став 1. тачка 1. Закона о прекршајима.

⁶ Члан 100. Закона о прекршајима.

⁷ Више о појму кривице у новом Закону о прекршајима види код: Шкулић, М., Специфичности поступка према малолетницима, Поступање са малолетницима у прекршајном поступку – програм обуке за судије прекршајног суда, Београд, 2013. стр. 65. Текст доступан на: http://www.usudprek.org.rs/pub/download/M3_Postupanje_sa_maloletn_u_prekrs_postupku_web.pdf, на дан 13. јануар 2014. године.

⁸ Види: чланове 324-336. Закона о прекршајима.

⁹ Члан 72. старог Закона.

¹⁰ Члан 48. Закона о прекршајима.

¹¹ Члан 34. старог Закона.

1. Заштитне мере у прекршајном праву

Закон о прекршајима прописује неколико заштитних мера које се могу изрицати поједним учиниоцима прекршаја.¹² Заштитне мере прописане Законом о прекршајима представљају пандам мерама безбедности које су прописане Кривичним закоником, односно заштитним мерама које прописује Закон о привредним преступима. Занимљиво је да Закон о прекршајима прописује дванаест заштитних мера.¹³ Заштитне мере служе да се отклоне услови који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја,¹⁴ и могу бити прописане законом или уредбом,¹⁵ а не и актима ниже правне снаге којима могу да се прописују поједини прекршаји. Поред две нове заштитне мере које прописује нови Закон, промењен је назив једне постојеће, а промењене су и поједине одредбе код осталих заштитних мера. Закон о прекршајима прописује обавезно психијатријско лечење, одузимање и забрану држања животиња, као нове заштитне мере које се могу изрећи учиниоцима појединих прекршаја. Даље, промењен је и назив заштитне мере „обавезно лечење алкохоличара и наркомана“ у „обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци“.¹⁶ Такође, једна од главних карактеристика заштитних мера јесте и та да је законодавац повећао временско трајање појединих заштитних мера. Тако, на пример, заштитна мера забрана одговорном лицу да врши одређење послове може се изрећи у трајању од шест месеци до три године,¹⁷ док је по старом Закону трајање ове мере било ограничено на период од три месеца до једне године.¹⁸ Удаљење странаца са територије Републике Србије може трајати од шест месеци до

¹² Члан 52. Закона о прекршајима прописује следеће заштитне мере: одузимање предмета; забрана вршења одређених делатности; забрана правном лицу да врши одређење делатности; забрана одговорном лицу да врши одређене послове; забрана управљања моторним возилом; обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци; обавезно психијатријско лечење; забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја; забрана присуствовања одређеним спортским приредбама; јавно објављивање пресуде; удаљење странаца са територије Републике Србије; одузимање и забрана држања животиња. О овим заштитним мерама види и код: Стевановић, И., Заштита права малолетника у прекршајном поступку, Поступање са малолетницима у прекршајном поступку – програм обуке за судије прекршајног суда, Београд, 2013. стр. 107. Текст доступан на: http://www.usudprek.org.rs/pub/download/M3_Postupanje_sa_maloletn_u_prekrs_postupku_web.pdf, на дан 13. јануар 2014. године.

¹³ Кривични законик Републике Србије прописује једанаест мера безбедности, а Закон о привредним преступима четири заштитне мере.

¹⁴ Члан 51. став 1. Закона о прекршајима.

¹⁵ Члан 51. став 2. Закона о прекршајима.

¹⁶ Питање ко је наркоман, а ко лице које је зависник од психоактивних супстанци није предмет овог рада.

¹⁷ Члан 57. став 3. Закона о прекршајима.

¹⁸ Види: члан 51. став 3. старог Закона.

пет година,¹⁹ док је по старом Закону ова мера могла да траје од шест месеци до три године.²⁰ На крају, заштитна мера забрана присуствовања одрђеним спортским приредбама може се изрећи на период од једне до осам година,²¹ док је по старом Закону могла да се изрекне на период од једне до три године.²² На овом месту само ћемо истаћи да је време на које се може изрећи ова последња наведена заштитна мера изразито дуго, те смо мишљења да је период до три године било боље вретенско решење. Да је то дуг временски период, говори и чињеница да је временско трајање мере безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама, која се изриче учиниоцима кривичних дела, ограничено на период од једне до пет година.²³ Из тог разлога постављамо питање како је могуће да за прекршај, као најблаже „казнено дело“, може бити прописана строжа санкција него за учињено кривично дело?

2. Проблеми приликом изрицања заштитне мере обавезно лечење зависника од алкохола и психоактивних супстанци

Алкохол и наркотици су чести узрок вршења кажњивих дела са тенденцијом сталног пораста,²⁴ али се мере лечења од зависности не изричу учиниоцу које учини прекршај под њиховим утицајем већ само зависницима.²⁵ Заштитна мера обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци је у ствари заштитна мера обавезног лечења алкохоличара и наркомана коју је прописивао стари Закон. Садашњи начин регулација ове мере суштински ништа ново не доноси, осим самог назива.²⁶ Како то прописује Закон ова мера се може изрећи **лицу** које је учинило прекршај услед зависности од сталне употребе алкохола или психоактивних супстанци и код кога постоји опасност да ће услед ове зависности и даље да чини прекршаје.²⁷ Оваквом законском решењу може се упутити критика по неколико основа. Прво, Закон не користи уједначене термине,²⁸ тако да

¹⁹ Члан 65. став 2. Закона о прекршајима.

²⁰ Члан 57. став 2. старог Закона.

²¹ Члан 63. став 2. Закона о прекршајима.

²² Члан 55 а. став 2. старог Закона.

²³ Види: члан 86 б. Кривичног законика Републике Србије. Службени гласник Републике Србије, бр. 85/2005, 88/2005-исп., 107/2005-исп., 72/2009, 111/2009 и 121/2012.

²⁴ Више о томе види и код: Adler, F. Mueller, O.W. C. Laufer, O: W., Criminology, second edition, New York, 1995. p. 325-334.

²⁵ Види и мишљење код: Радоман, М., Пенологија и казнено извршно право, Београд, 2013. године, стр. 379 и код: Вековић, В. В., Систем извршења кривичних санкција, Београд, 2013. године, стр. 144–146.

²⁶ Више о овој мери види код: Пихлер, С., Прекршајно право, Нови Сад, 2000. године, стр. 86.

²⁷ Члан 59. став 1. Закона о прекршајима.

²⁸ О језику закона види код: Дракић, Д., О стилу језика закона, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, број 1/2012. стр. 369-381. и код: Врховшек, М., Нешто више о

у првом ставу говори о **лицу**, док у трећем ставу истог члана говори о **учиниоцу**. Свакако је правилно да се користи термин учинилац, а не лице, те се такво законско решење треба у том правцу и изменити. Такође, сматрамо да уместо што је законодавац прописао да се мера може изрећи уколико постоји опасност да ће „учинилац“ прекршаја услед зависности „и даље да чини прекршаје“, било правилније прописати да се мера може изрећи уколико постоји „**озбиљна опасност да ће учинилац и даље да врши прекршаје**“. Начин на који је прописана ова мера не одређује најјасније када се иста може изрећи, јер како је то Законом прописано она се може изрећи када постоји **опасност** од поновног вршења прекршаја. С тим у вези, овде је интересантно упоредити ову заштитну меру са мерама безбедности обавезног лечења наркомана и обавезног лечења алкохоличара, које се могу изрећи учиниоцима кривичних дела, уколико код њих постоји **озбиљна опасност** да ће услед те зависности и даље да врше кривична дела.²⁹ Сматрамо да је и Закон о прекршајима требао да на исти начин пропише да се само у том случају може изрећи наведена мера, односно да је потребна не било каква већ **озбиљна опасност** да ће учинилац поновити прекршај. Сама опасност може постојати код сваког зависника од алкохола или психоактивних супстанци, а озбиљна опасност само код одређених зависника.³⁰

Закон прописује да ће се пре изрицања ове мере од стране суда прибавити **мишљење вештака**, односно надлежне здравствене организације.³¹ Утврђивање чињеница у прекршајном поступку, па тако и утврђивање да ли је учинилац прекршаја зависник од алкохола или психоактивних супстанци и да ли код таквог учиниоца постоји опасност од даљег вршења прекршаја, јесте област прекршајног процесног права, а не прекршајног материјалног права.³² Даље, Закон прописује да је пре изрицања ове мере потребно да се прибави **мишљење вештака**, односно надлежне здравствене организације, што је опет непрецизно. Исказ вештака је изјава која садржи стручни налаз или стручно мишљење процесно незаинтересованог

погрешном и непрецизном решењу у позитивном законодавству Републике Србије, Зборник реферата са Научног скупа Право и језик, Крагујевац, 2006. стр. 273-302.

²⁹ Члан 83. и 84. Кривичног законика.

³⁰ О томе како су некада алкохол и наркотици били узрок вршења кривичних дела види код: Taft.R. D., Criminology, third edition, New York, 1956. p. 286.

³¹ Члан 59. став 2. Закона о прекршајима.

³² Закон о прекршајима садржи и друге одредбе које су процесног карактера у материјалном делу. На пример у члану 8. став 1. Закон прописује начело *ne bis in idem* „никоме се не може поново судити нити му поново може бити изречена прекршајна санкција за прекршај о коме је правноснажно одлучено у складу са законом“. Упореди са чланом 4. Законика о кривичном поступку Републике Србије, Службени гласник Републике Србије, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013 и 45/2013.

стручног лица о чињеницама за чије утврђивање правна спрема и опште образовање судије нису довољни.³³ Налаз (*visum perertum*) се састоји у констатацији о постојању или непостојању чињеница, а мишљење (*parage*) је стручни суд о нађеним чињеницама.³⁴ Мишљење претпоставља налаз, али се од вештака може тражити и само мишљење, које он даје на **основу** налаза другог вештака.³⁵ Да закључимо, законодавац је морао, када је већ прописао ову одредбу у материјалном делу, да буде доследан и да пропише да је потребно да се прибави **налаз и мишљење** вештака.³⁶

3. Проблеми приликом извршења заштитне мере обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци

С обзиром да служе да отклоне стања или услове који могу утицати да се убудуће врше прекршаји, заштитне мере се у поступку за прекршаје најчешће изричу као споредне санкције, пре свега уз казну. Заштитне мере како је то прописано Законом о прекршајима изричу се уз казну, опомену или васпитну меру, а изузетно се могу и самостално изрећи.³⁷ Овакво законско решење води ка закључку да се учинилац, којем је изречена мера обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци, не мора налазити на издржавању казне затвора. Даље, Закон прописује да ће се при изрицању ове мере **учиниоцу**³⁸ прекршаја наложити да се обавезно лечи у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи, а ако учинилац прекршаја одбије лечење без оправданих разлога мера ће се принудно извршити.³⁹ Начин оваквог регулисања једне изузетно важне заштитне мере доводи до одређених проблема како теоријских тако и практичних.⁴⁰ Прво, није прописано да ли се, уколико је изречена и казна за-

³³ Грубач, М., *Кривично процесно право*, Београд, 2008. године, стр. 281.

³⁴ Исто дело., стр. 288.

³⁵ Исто дело.

³⁶ Закон у процесном делу, где се налазе одредбе о вештачењу, говори о налазу и мишљењу вештака, види чланове 217-225. и упореди са чланом 533. Законика о кривичном поступку.

³⁷ Члан 53. Закона о прекршајима.

³⁸ У овом ставу Закон користи термин **учинилац**.

³⁹ Члан 59. став 3. Закона о прекршајима.

⁴⁰ Закон о прекршајима Републике Црне Горе, код изрицања заштитних мера обавезног лечења алкохоличара и обавезног лечења наркомана, упућује на сходну примену Кривичног законика Републике Црне Горе, види: члан 49. Закона о прекршајима Републике Црне Горе, Службени лист Црне Горе, број 1/2011. год. доступан на: <http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag=%7B04562DA3-C0B9-4853-9DA9-8C9B8FC4CDF8%7D> на дан 9. јануар 2014. године. Види и решење у Закону о прекршајима Републике Српске, који - прописује заштитну меру „ванболничко лечење“, види: члан 21. Закона о прекршајима Републике Српске, Службени гласник Републике Српске број 34, год. XV, од 19. априла

твору урачунава у укупно трајање ове мере и која се санкција прво извршава.⁴¹ Даље, није сасвим јасно да ли се ова мера извршава на слободи или у некој установи затвореног типа. Први део 3. става члана 59. прописује да ће се учиниоцу прекршаја наложити обавезно лечење у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи. С тим у вези, поставља се питање да ли се лечење извршава на слободи, у смислу да се такав учинилац периодично јавља у наведене установе ради лечења, или је лечење „затвореног типа“ у смислу да учинилац стално борави у одређеној установи? Затим, други део поменутог члана прописује да ће се учиниоцу који без оправданих разлога одбије лечење мера извршити принудним путем. Оваквим начином регулесања, једне изузетно важне заштитне мере, долази се до једног ни мало доброг решења.

Чини се да се језичким тумачењем првог дела поменутог члана долази до једног нелегитимног решења, а то је да се ова мера извршава у установи, а не на слободи. Наиме, Закон нигде не говори да се мера може извршити на слободи, те да се евентуално у одређеним случајевима лечење може принудно спровести. Онда се поставља питање шта значи други део става 3. члана 59. „да ће се учиниоцу који без оправданих разлога одбије лечење ова мера извршити принудним путем“? Да ли је законодавац „хтео“ да се ова мера ипак извршава на слободи, а само изузетно у установи, али је пропустио да то и прецизира или се можда овај део односи на ону ситуацију када је неком учиниоцу изречена санкција која се извршава у установи (као што је казна затвора), па ако се тај учинилац сам не јави на извршење казне, онда се у том случају принудно доводи у установу ради извршења санкције.⁴² Код ове одредбе спорно је и то што ће се ова мера извршити принудним путем само ако учинилац прекршаја без **оправданих разлога** одбије лечење. Закон је оставио могућност да се мера не изврши принудно уколико учинилац прекршаја одбије лечење из оправданих разлога, а да притом није одредио који су то оправдани разлози. Овај део норме је сличан оној који прописује Кривични законик у случају када је учинилац кривичног дела коме је изречена мера безбедности обавезног лечења алкохоличара или мера обавезног лечења наркомана, не подвргне лечењу на слободи те се онда мере извршавају принудним путем. Да ли се за-

2006. године, доступан на: [http://www.mup.vladars.net/zakoni/rs_lat/ZAKON%20%20PREKRSAJIMA%20REPUBLIKE%20SRPSKE%20\(Sluzbeni%20glasnik%20RS,%20broj:%2034.06\).pdf](http://www.mup.vladars.net/zakoni/rs_lat/ZAKON%20%20PREKRSAJIMA%20REPUBLIKE%20SRPSKE%20(Sluzbeni%20glasnik%20RS,%20broj:%2034.06).pdf), на дан 9. јануар 2014. године.

⁴¹ У упоредном праву се изрицање и извршење ове мере прецизније регулише. Види: члан 53. Закона о прекршајима Републике Хрватске, доступан на: <http://www.zakon.hr/z/52/Prekr%C5%A1ajni-zakon>, на дан 14. јануар 2014. године.

⁴² Ако је ово друго желео, онда није било потребе да се таква одредба прописује у Закону о прекршајима, јер је то материја закона који регулише област извршења санкција.

конодавац приликом прописивања ове одредбе у Закону о прекршајима руководи истом „логиком“, али је остао непрецизан и недоречен јесте питање на које ми не можемо дати одговор.⁴³

Нелегитимност да се сваки учинилац прекршаја којем је изречена ова мера лечи у установи произлази и из чињенице да се мера безбедности обавезног лечења алкохоличара и обавезног лечења наркомана, које се изричу учиниоцима кривичних дела, могу извршавати под одређеним условима на слободи⁴⁴ или у установи. Па, зар је учинилац прекршаја „опаснији“, те се из тог разлога ова мера извршава увек у установи?⁴⁵ Да није оправдано да се сваки учинилац прекршаја којем је изречена ова мера лечи у установи затвореног типа говори у прилог и чињеница да се заштитна мера „обавезно психијатријско лечење“ извршава на слободи, а само изузетно у установи.⁴⁶ Према оваквом законском решењу алкохоличара и наркомана лечимо у установи затвореног типа, а душевног болесника лечимо на слободи, што је недопустиво јер је том „логиком“ алкохоличар опаснији од на пример схизофреничара.⁴⁷

Након наступања правноснажности пресуде којом је учиниоцу прекршаја изречена ова мера следи и поступак њеног извршења. Извршење прекршајних санкција у једном делу регулише Закон о прекршајима,⁴⁸ али када се ради о извршењу заштитних мера поступак њиховог извршења регулише Закон о извршењу кривичних санкција.⁴⁹ Закон о извршењу кривичних санкција не садржи ни једну одредбу која се тиче извршења ове заштитне мере, већ упућује на сходну примену одредби о извршењу мера

⁴³ Недовољно или несавршено знање о правном правилу које творац нормe жели да постави, или о друштвеном односу који хоће да уреди, може да се појави као разлог који ствара потребу тумачења. Види код: Ристивојевић, Б., Тумачење кривичноправне нормe према обиму: проширујуће и сужавајуће (екстензивно и рестриктивно) тумачење, у књизи Тумачење казненоправне нормe и адекватност њене примене, Београд, 2009. стр. 185.

⁴⁴ О извршењу мера безбедности обавезног лечења алкохоличара и наркомана види код: Звонимир, Т., Нека спорна питања мјера безбједности обавезног лечења алкохоличара и наркомана, Зборник радова: Алкохолизам и алкохолисана стања у форензичкој психијатрији и кривичном праву, Соколац, 1989. стр. 172. и код Константиновић Вилић, С., Костић, М., Систем извршења кривичних санкција и пенални третман у Србији, Ниш, 2011. стр. 201.

⁴⁵ Да ли се мера извршава у установи или на слободи има и друге негативне реперкусије према учиниоцу прекршаја. Тако се на пример поставља и питање престанка радног односа, уколико је тај учинилац прекршаја запослен, види: члан 176. став 1. тачка 4. Закона о раду, Службени гласник Републике Србије, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, и 32/2013.

⁴⁶ Члан 60. Закона о прекршајима.

⁴⁷ Мада се у литератури често користи назив „шизофренија“, што је погрешно.

⁴⁸ Види: чланове 307-323. Закона о прекршајима.

⁴⁹ Закон о извршењу кривичних санкција, Службени гласник Републике Србије, бр. 85/2005, 72/2009 и 31/2011.

безбедности обавезног лечења алкохоличара и обавезног лечења наркомана, које се изричу учиниоцима кривичних дела.⁵⁰ Закон о извршењу кривичних санкција прописује да се мере безбедности обавезног лечења алкохоличара и обавезног лечења наркомана извршавају у Специјалној затворској болници,⁵¹ што се односи на ону ситуацију кад се мере извршавају у установи. С тим у вези, оваквим начином регулисања можемо доћи до решења да прекршајно кажњено лице, којем је изречена ова мера упућујемо у Специјалну затворску болницу ради лечења, а да учиниоца кривичног дела којем је изречена мера безбедности обавезног лечења алкохоличара или обавезног лечења наркомана уз условну осуду, судску опомену или ослобођење од казне лечимо на слободи.

Сматрамо да се ове одредбе Закона о прекршајима морају изменити и њима прецизирати на који начин и где се извршава ова мера.⁵² Свакако смо мишљења да ова мера мора да се извршава на слободи, а ако се учинилац прекршаја без оправданих разлога не подвргне лечењу на слободи или лечење самовољо напусти онда се у том случају лечење може принудно извршити у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи. С тим у вези, и код принудног лечења треба ограничити колико такво лечење најдуже може да траје у току те једне године.⁵³

Закључак

Сваки закон непосредно након своје примене покаже своју добру и лошу страну, односно временом се покаже које одредбе закона треба изменити. С тим у вези, увек је потребно пре измене, односно пре доношења новог закона преиспитати све добре и лоше стране закона који се мења. Чини се да то није учињено приликом доношења новог Закона о прекршајима, барем не у делу који се тиче материје која је била предмет овог рада, тако да су остали исти проблеми који се могу, или боље речено који ће се појавити како приликом изрицања, тако и приликом извршења заштитне мере обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци. Другим речима, Закон о прекршајима који се односи на проблематику у овом раду, показује своју лошу страну на самом почетку своје примене.

⁵⁰ Види: члан 233. Закона о извршењу кривичних санкција.

⁵¹ Члан 13. став 1. тачка 4. Закона о извршењу кривичних санкција.

⁵² Можда је разлог оваког законског решења и недовољна развијеност правне науке у пољу прекршајног права. О томе како неразвијеност науке утиче на нејасноћу прописа види код: Ристивојевић, Б., Енглески језик као надмоћни језик у међународном кривичном праву, Crimen, Београд, број 1/2012. стр. 64.

⁵³ Као што је то прописано код заштитне мере „обавезно психијатријско лечење“. Види: члан 60. став 4. и 5. Закона о прекршајима.

Суштински проблеми јављају се код изрицања и извршења заштитне мере обавезног лечења зависника од алкохола и психоактивних супстанци. Прво, Закон о прекршајима није доследан у терминологији. Иако то није од суштинског значаја ипак је недопустиво. Друго, Закон о прекршајима у материјалном делу садржи норме које су процесног карактера, то су норме које обавезују суд да пре изрицања ове мере мора да прибави мишљење вештака, односно надлежне здравствене организације. Такође, ова мера се може изрећи ако код учиниоца постоји опасност да ће поновити прекршај. С тим у вези, мишљења смо да је потребно изменити законско решење и прописати да је потребна „озбиљна опасност“ да ће учинилац поновити прекршај, јер потенцијална опасност од поновног вршења прекршаја може да постоји код сваког зависника од алкохола или психоактивних супстанци, а озбиљна само код одређених зависника.

Свакако да се највећи проблем код ове мере јавља зато што Законом о прекршајима није јасно прецизирано како и где се извршава ова мера. С тим у вези, поставља се питање да ли се мера извршава на слободи или је лечење „затвореног типа“. Тумачењем одредби Закона о прекршајима долази се до једног нелегитимног решења, а то је да се мера извршава у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи, односно да не може да се извршава на слободи. Међутим, Законом о прекршајима није одређено која је то установа, па се тумачењем Закона о извршењу кривичних санкција може доћи и до решења да се ова мера извршава у Специјалној затворској болници. Сматрамо да је неопходно да се у некој измени овога Закона, чија је примена тек почела, јасно прецизира како и где се извршава мера. Свакако смо мишљења да мера треба да се извршава на слободи, а само изузетно уколико се учинилац не подвргне лечењу принудно у установи, с тим да се и тада мора одредити колико најдуже може да траје такво принудно лечење. Није легитимно нити је криминалнополитички оправдано да се сваки учинилац прекршаја којем је изречена ова мера принудно лечи у установи, јер је том „логиком“ учинилац прекршаја „опаснији“ од учиниоца кривичног дела.

*Ivan Milić, Assistant
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad*

The new Misdemeanor Law and old Issues with Security Measures Ordering Compulsory Alcohol and Drug Addiction Treatment

***Abstract:** The introductory part of this paper presents the basic changes to the Misdemeanor law, which is in force since March 1. 2014. At the beginning of the paper we will describe the security measures which can be ordered to offenders and highlight some changes in this area that have been prescribed by the new law. Next we will point out certain issues which may arise when ordering compulsory alcohol and drug addiction treatment. While a new law has been passed which, among other things, increases the number of available security measures, the old issues still persist when the above mentioned security measures are concerned. Special consideration will be given to whether the security measures should be carried out in an institution or at liberty, which is a crucial question when ordering compulsory alcohol and drug addiction treatment.*

***Key words:** misdemeanor, addict, security measure, ordering, carrying out*

